

AUTOREFERAT

1. Imię i nazwisko

Paweł Sitek

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe

Studia prawnicze ukończyłem w 1994 r. na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego (na rok przed regulaminowym końcem studiów). Pracę magisterską napisałem pod kierunkiem naukowym prof. dr hab. Wacława Goronowskiego na temat: „*Narodowy Bank Polski a Minister Finansów, wybrane zagadnienia*”.

Doświadczenia zawodowe i naukowe utrwaliły moje zainteresowania systemem bankowym. Wynikiem wieloletnich badań była moja praca doktorska pt. „*Prawne i kryminologiczne aspekty bezpieczeństwa banku*”, którą obroniłem w styczniu 2006 roku na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego. W okresie prowadzenia badań naukowych w tym zakresie, w związku z pracą w sektorze bankowym, byłem uczestnikiem wielu szkoleń i warsztatów dla pracowników bankowych.

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych

Szczegółowe informacje o przebiegu mojego zatrudnienia i przebiegu kariery naukowej zawiera poniższe zestawienie.

Zatrudnienie zawodowe	Zatrudnienie na wyższych uczelniach
18.04.1995 – 14.07.1997 Zespół Radców Prawnych Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Referent Prawny	1998 - 2001 Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Zarządzania im. L. Koźmińskiego wykładowca m.in. prawa bankowego, cywilnego, prawoznawstwa.
15.07.1997 – 23.03.1998 Departament Odwołań w Postępowaniu Celnym i Karnym Skarbowym Główny Urząd Cel	2002 – 2003 Wyższa Szkoła Gospodarki Krajowej w Kutnie wykładowca m.in. prawa gospodarczego, cywilnego, administracyjnego.

24.03.1998 – 23.03.1999 Departament Nadzoru i Prywatyzacji II Ministerstwo Skarbu Państwa	2002 – 2008 Wyższa Szkoła Gospodarki Euroregionalnej w Józefowie Wykładowca m.in. prawa bankowego, cywilnego, administracyjnego. Seminarium dyplomowe.
10.03.1999 - 31.01.2000 Prezes Zarządu PSM C. Hartwig Warszawa S.A.	2007 – 2011 Prywatna Wyższa Szkoła Businessu, Administracji i Technik Komputerowych w Warszawie wykładowca m.in. prawa papierów wartościowych, prawa karnego i prawa administracyjnego. Seminarium dyplomowe.
01.06.2000 – 31.05.2002 Kancelaria Adwokacka Janusza Kasprzaka	2011 – obecnie (okresowe umowy cywilnoprawne) Wyższa Szkoła Gospodarki Euroregionalnej w Józefowie wykładowca m.in. prawa finansowego i finansów publicznych, publicznego prawa gospodarczego i administracyjnego. Seminarium dyplomowe.
01.06.2002r. – 30.04.2005 Naczelnik pionu MŚP PKO Bank Polski S.A.	2012 - 2015 (okresowe umowy cywilnoprawne) Akademia Obrony Narodowej w Warszawie wykładowca m.in. prawa finansowego i finansów publicznych, publicznego prawa gospodarczego.
02.05.2005r. – 30.06.2007 Specjalista pionu ds. Windykacji i Upadłości BRE Bank S.A.	2008 – obecnie Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Warszawie - adiunkt Wykładowca m.in. publicznego prawa gospodarczego, finansowego i prawa handlowego. Seminarium dyplomowe.
11.07.2013r. – obecnie Członek Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Bydgoszczy	

Od ukończenia studiów aktywnie angażowałem się w pracę zawodową i naukową. Przykładałem duże znaczenie do zatrudnienia i praktyk w instytucjach stosujących prawo.

Jednocześnie od roku 1998 pozostaje w ścisłej współpracy z wyższymi uczelniami, łącząc praktykę z teorią prawa.

4. **Wskazanie osiągnięcia naukowego wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1789)**

Jako najważniejsze osiągnięcie naukowe po uzyskaniu stopnia doktora, przedstawiam monografię pt.: *Przeobrażenia systemu bankowego w kontekście utworzenia unii bankowej*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania w Warszawie, Warszawa 2017. ISBN 978-83-88953-35-4, ss. 368. Recenzentem monografii była dr hab. Elżbieta Feret Profesor Uniwersytetu Rzeszowskiego. Monografia stanowi osiągnięcie naukowe w rozumieniu art. 16

ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 1852, z 2015 r. poz. 249).

Prezentowana monografia stanowi w całości oryginalne dzieło, a jej wyniki nie były wcześniej ogłaszane w żadnej postaci. Jednocześnie należy wskazać, iż wskazana monografia stanowi kontynuację badań naukowych zapoczątkowanych i publikowanych w: P. Sitek, *Zintegrowany sektor bankowy Unii Europejskiej. Studium prawno-finansowe*, VIZJA PRESS & IT 2015.

Monografia wskazana jako osiągnięcie naukowe, jest pierwszą w Polsce pracą naukową obejmującą analizę zachodzących przeobrażeń systemu bankowego w kontekście utworzenia unii bankowej. Stanowi ona rezultat wieloletnich badań nad genezą ostatniego kryzysu finansowego i reformy prawnej sektora bankowego w UE, której uwieńczeniem było przyjęcie jednolitych ram prawnych dla unii bankowej. Pierwsze lata zafunkcjonowania jednolitych mechanizmów prawnych tworzących unię bankową, pozwoliły na weryfikację skuteczności wspomnianych mechanizmów a jednocześnie identyfikację zmian, które zaszły w europejskim systemie bankowym.

Tytuł pracy podkreśla genezę i cel monografii. W istocie jest to studium prawno-administracyjne, które jako kompleksowe opracowanie, zmierza do identyfikacji i analizy przeobrażeń wywołanych trzema filarami unii bankowej. Monografia ma zasadniczo charakter teoretyczno-praktyczny, który dowodzi tytułowych przeobrażeń głównie w europejskim systemie bankowym. Książka prezentuje interdyscyplinarne a zarazem całościowe podejście do trzech filarów unii bankowej oraz analizy i oceny kompetencji organów i instytucji unijnych uczestniczących w unii bankowej. Praca ma charakter nowatorski, gdyż podejmuje próbę zdefiniowania i krytycznego przeanalizowania następstw transformacji europejskiego systemu bankowego i finansowego po wprowadzeniu unii bankowej.

Po wdrożeniu unii bankowej powstały liczne problemy teoretyczne i praktyczne wymagające rozwiązania. Czy unia bankowa została przyjęta i wdrożona w całości? W jakim stopniu nowe mechanizmy unii bankowej przekształciły europejski system bankowy i faktycznie poprawiają zarządzanie kryzysowe w strefie euro? Jak nowe instytucje przechodzą testy przywódcze w zakresie uzyskanych kompetencji ?

Transformacja europejskiego rynku finansowego powoduje konieczność sformułowania czterech podstawowych pytań. Po pierwsze, czy Europejski Bank Centralny będzie bardziej

skutecznym organem nadzoru niż krajowy nadzorca? Po drugie, czy dzięki wdrożeniu unii bankowej będzie możliwe zatrzymanie procesu defragmentację europejskiego systemu bankowego i finansowego? Po trzecie, czy unia bankowa pozwoli na stworzenie europejskiego systemu bankowego? Po czwarte, czy unia bankowa przyczyni się do zwiększenia integracji transgranicznej bankowości, a także czy spowoduje zwiększenie liczby funduszy pozabankowych? Po piąte jaki jeszcze może być wpływ unii bankowej na poza bankowe instytucje krajowe, europejskie a także globalne?

W kontekście tych pytań problemowych, została sformułowana główna hipoteza badawcza. Mianowicie: transformacja europejskiego systemu bankowego i finansowego przy pomocy unii bankowej nie została dokończona. Konieczne jest rozwiązanie dalszych zagrożeń systemowych. Natomiast fakt, że unia bankowa jest koncepcją trzech powiązanych filarów prawnych rodzi kolejną hipotezę, iż ramy prawne unii bankowej nadal nie integrują w pełni europejskiego rynku finansowego.

Nowością opracowania jest próba całościowego ujęcia transformacji europejskiego systemu bankowego i finansowego, jaka ma miejsce po wdrożeniu unii bankowej. W szczególności została dokonana identyfikacja zaistniałych skutków reformy sektora bankowego z jednoczesnym zdefiniowaniem zagrożeń, które pozostały aktualne.

W literaturze przedmiotu aktualnie nie występuje monografia obejmująca komparystyczną analizę transformacji europejskiego sektora bankowego i finansowego.

Aktualność tematu pracy wynika z faktu zmaterializowania teoretycznych rozważań nad integracją rynków finansowych w UE. Jeden z problemów badawczych zmierzał do ustalenia stanu rzeczywistego zaistniałego po wspomnianym zmaterializowaniu. Poszczególne rynki finansowe sygnalizowały szereg oczekiwań, również z perspektywy całej integracji europejskiej. W praktyce korzyści i konkretne rozwiązania w ramach transformacji przyczyniają się do usprawniania stosunków wewnątrzunijnych w obszarze np. bezpieczeństwa finansowego UE. Zasadniczym problemem było przyjęcie bezpiecznych rozwiązań prawnych, mających tworzyć jednolity rynek usług finansowych przez instytucji unijne a następnie władze krajowe w procesach implementacji.

Unia bankowa powoduje poważne zmiany w europejskim systemie bankowym. Prowadzą one do przekształcenie struktury rynku bankowego w strefie euro oraz poza strefą.

Punktem wyjścia do podejmowania badań naukowych powinny być fakty, nie zaś wyłącznie dialektyczne rozważania . Podstawowym faktem i zarazem impulsem do realizacji

niniejszego tematu badawczego jest ustanowienie i wdrożenie unii bankowej oraz transformacja poszczególnych sektorów rynku finansowego. Interesujący nas w szczególności sektor bankowy Unii Europejskiej, jest powiązany z rynkami międzynarodowymi w związku z globalizacją rynków finansowych. Ostatni kryzys światowy, rozprzestrzenił się adekwatnie do powiązań na rynki kontynentalne. Unia Europejska broniąc się a jednocześnie podejmując działania przyszłościowe podjęła koncepcję określaną jako: Europejska Unia Bankowa. Ten stan został poddany badaniu przez autora w poprzedniej monografii pt. „Zintegrowany sektor bankowy Unii Europejskiej”.

Upływ kolejnego okresu umożliwi dokonanie obserwacji a w szczególności analizy transformacji europejskiego krajobrazu bankowego i finansowego po wdrożeniu unii bankowej. Konieczna jest analiza systemu prawa, pod kątem wdrożonych nowych rozwiązań normatywnych, na których opiera się unia bankowa. W pracy zostały sformułowane wnioski o charakterze nowych rozwiązań, zwłaszcza w obszarze rozwiązań systemowych i legislacyjnych.

W celu dokonania całościowej analizy problematyki związanej z transformacją europejskiego krajobrazu bankowego i finansowego, w pracy przyjęto następujące instrumenty badawcze: analiza systemu finansowego, opis filarów unii bankowej wraz z krytyczną oceną, analiza poszczególnych reform unii bankowej, podejście instytucjonalne, podejście systemowe, diagnoza i modelowanie mające na celu identyfikację i określenie ciągle aktualnych zagrożeń dla stabilnego systemu bankowego w Europie.

W pracy przyjęto podział badań na diagnostyczne i weryfikacyjne. Badania diagnostyczne dotyczą ustalenia, zidentyfikowania i opisanego przyczyn faktycznych i prawnych kryzysu finansowego. Natomiast badania weryfikacyjne ukierunkowane były na prześledzenie efektów wdrożonych filarów unii bankowej oraz identyfikacja ewentualnych zagrożeń nieuwzględnionych, pominiętych w ramach unii bankowej.

W pracy zastosowano przede wszystkim metodę prawną-dogmatyczną, za pomocą której przeprowadzona została analiza norm prawa aktualnie obowiązującego i nowo tworzonego w zakresie funkcjonowania unii bankowej, a także opisową, znajdującą uzasadnienie w konieczności przedstawienia genezy i rozwoju sytuacji prawnej oraz faktycznej. Następnie zastosowano metodę diagnostyczną, wychodząc od aktualnego stanu prawnego unii bankowej i przedstawiając zakres zmian wdrożonych. Jednocześnie szukając i identyfikując nowe zagrożenia nie ujęte w ww. reformie, które stanowią zagrożenie dla integracji sektora finansowego, a zwłaszcza jego stabilności. Ważna jest również metoda

systemowa, dzięki której prowadzona analiza przepisów prawa może być osadzona w ramach całościowego przedstawienia unii bankowej na tle systemu finansowego Unii Europejskiej, co w dalszej kolejności umożliwi wskazanie przesłanek uzasadniających konieczność wprowadzenia unii bankowej. Incydentalnie do prowadzenia badań stosowana jest metoda porównawcza i funkcjonalna. Ta ostatnia pozwala na wskazanie istotnych funkcji przepisów prawnych i nowych rozwiązań w procesie budowy, czy istotnych reform systemu finansowego Unii Europejskiej.

Prezentowana rozprawa ma charakter interdyscyplinarny i dąży do całościowego objęcia najważniejszych obszarów i zagadnień, odgrywających istotną rolę w nowej rzeczywistości europejskiej, ujawniającej się po wdrożeniu unii bankowej. Interdyscyplinarność jest skutkiem założeń teoretycznych pracy. Nowatorskie ujęcie transformacji europejskiego krajobrazu bankowego i finansowego wymusiło wyjście narzędziami badawczymi poza nauki prawne i częściowe odwołanie się do makroekonomii, stosunków międzynarodowych, statystyki i innych. Dzięki interdyscyplinarności praca uzyskała walor pomostu między teoretykami i praktykami, między krajowym prawem bankowym a unijnym.

Rozważania prowadzone w niniejszej rozprawie dzielą się na dwie części: teoretyczno-prawną i materialno-prawną. Rozdziały od 1 do 4 stanowią część teoretyczno-prawną. Rozdział 1 stanowi analizę integracji bankowej w UE w związku z globalizacją, deregulacji, liberalizacji. Ponadto przybliży rolę instytucji UE w procesie ustanowienia unii bankowej. Część rozważań w tym rozdziale celowo została poszerzona o analizę empiryczną, aby przybliżyć 3 stopnie (i trzy czasookresy) w reformowaniu europejskiego sektora bankowego. Rozdziały 2, 3 i 4 stanowią odpowiednio analizę każdego z filarów unii bankowej.

Dalsza część rozprawy stanowi część materialno-prawną. Rozdział 5 stanowi analizę, popartą obserwacją i obszernym przeglądem poglądów celu zbadania efektów unii bankowej i udzielenia odpowiedzi, czy nastąpił efekt synergii czy ambiwalentność unii bankowej. Z kolei rozdział 6 miał na celu ustalenie skutków transformacji bankowości centralnej po wdrożeniu unii bankowej. W szczególności zostały poddane badaniu, niekonwencjonalne instrumenty polityki banków centralnych, interakcje zachodzące między ZLB (zerowa dolna granica) a QE (ilościowe poluzowanie) oraz reformy regulacyjne USA, strefy euro i w Wielkiej Brytanii. Rozdział ostatni czyli 7 stanowi wynikową część pracy. Unia bankowa po skomplikowanych etapach uchwalania a następnie po wdrożeniu ujawnia obszary i zagrożenia

w dalszym ciągu niewyeliminowane. Unia bankowa funkcjonuje, ale jako zbiór niedoskonałych mechanizmów prawnych. Pozostają niewzruszalne wątpliwości o skuteczność nowego nadzoru jak również wątpliwości w sprawie skutecznej restrukturyzacji banków w przyszłości.

Rozdział I omawianej monografii został poświęcony integracji bankowej w Unii Europejskiej i instytucjom nowego nadzoru bankowego. Całość reform w ramach unii bankowej składająca się z trzech filarów, w istocie uwarunkowana jest nowym podejściem do nadzoru bankowego. Stąd zostały omówione początki integracji bankowej w Europie z uwzględnieniem trendów globalizacji. Należy zauważyć, że globalizacja niesie z sobą tak pozytywne skutki jak i nowe wyzwania czy wręcz zagrożenia. Stąd konieczne było możliwe całościowe ujęcie tych zagadnień i kwestii, skoro istotnie wpłynęły na ostatni kryzys finansowy, stały się genezą unii bankowej, a dziś pozostają aktualne w zmieniającej się rzeczywistości europejskiego sektora bankowego. Rozdział pierwszy otwierający problematykę transformacji po unii bankowej, musiał ponadto uwzględniać deregulację i liberalizację rynków finansowych w UE, w związku z przebudową dotychczasowego nadzoru na rzecz nowego modelu składającego się z trzech filarów. Oznacza to, że zwiększyło się spectrum i zakres regulacji, poprzez przyjęcie nowych jednolitych mechanizmów prawnych. Z uwagi na to w rozdziale I została szeroko omówiona rola instytucji unijnych w procedurze ustanowienia trzech filarów unii bankowej. W szczególności zostały przeanalizowane dylematy związane z teorią głównego agenta, udział i znaczenie grup roboczych oraz mechanizmy zawieranych kompromisów z punktu widzenia pojedynczych krajów.

Rozdział II stanowi analizę filaru I unii bankowej tj. jednolity mechanizm nadzoru nad instytucjami kredytowymi. Została omówiona geneza powstania ram prawnych tego obszaru. W dalszej części zostały przeanalizowane ramy prawne jednolitego mechanizmu nadzoru, skutki braku uczestnictwa w jednolitym mechanizmie nadzoru ostrożnościowego. Szczególnie ważny jest wpływ jednolitego mechanizmu nadzoru na transgraniczne grupy bankowe i zmiany w procedurze uzyskania zezwolenia na działalność instytucji kredytowej. Szczególnie ważne są relacje pomiędzy EBC a unijnymi instytucjami nadzorującymi oraz relacje nowego europejskiego nadzoru z krajowymi organami nadzoru. Konieczna jest również współpraca odpowiednich instytucji poszczególnych państw członkowskich w zakresie regulacji i nadzoru. Dlatego też dyrektywa 2013/36/UE podejmuje także zagadnienie roli, jaką winien pełnić Europejski Urząd Nadzoru Bankowego w obszarze świadczonych usług przez instytucje kredytowe oraz firmy inwestycyjne. Zadania EUNB w tym zakresie winny być

wykonywane w oparciu o istniejące już przepisy regulujące te kwestie. Wdrożenie jednolitych instrumentów nadzoru ostrożnościowego oraz jednolitych przepisów prawnych mających zastosowanie do instytucji kredytowych i inwestycyjnych w krajach członkowskich było jednym z pierwszych kroków powstania unii bankowej. Obowiązki nadzorcze muszą być realizowane zgodnie ze swoimi konkretnymi celami. Artykuł 25 rozporządzenia zawiera w istocie zarówno abstrakcyjne zasady, jak i praktyczne wytyczne dotyczące całkowitego oddzielenia obowiązków nadzoru i polityki pieniężnej. Po pierwsze należy zachować politykę pieniężną i nadzór ostrożnościowy. Bez uszczerbku dla polityki pieniężnej nie powinno wynikać z wykonywania zadań nadzorczych. W istocie obowiązki nadzorcze nie powinny ingerować ani wpływać na politykę pieniężną EBC.

Kolejny rozdział monografii dotyczy II filaru unii bankowej i został poświęcony prawnym i organizacyjnym ramom jednolitego mechanizmu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji instytucji kredytowych. Filary unii bankowej napotykały na odmienne (niejednorodne) regulacje prawne w poszczególnych krajach UE. Faktem były różnice w przepisach krajowych dotyczących restrukturyzacji lub uporządkowanej likwidacji (postępowania naprawcze i upadłościowe) oraz w odpowiednich postępowaniach administracyjnych dotyczących dopuszczenia do działalności banków lub parabanków. Faktycznie otwarte wewnętrzne granice dla handlu i usług doprowadziły do negatywnych zjawisk z powodu niejednorodnych podstaw prawnych funkcjonowania rynku finansowego. To w następstwie rzutowało na różne pozycje wierzycieli w procesie upadłości co przekładało się na zróżnicowanie zaufania wobec systemu finansowego przez wierzycieli czy akcjonariuszy. Całość mechanizmu jednolitej restrukturyzacji jest oparta na tzw. jednolitym bankowym funduszu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji (zwany Funduszem). W założeniu Fundusz powstaje bezpośrednio ze środków finansowych banków. Fakt gromadzenia środków finansowych na szczeblu ponadkrajowym, tzw. unijnym, umożliwia transparentne przydzielanie finansów państwom członkowskim. Zagwarantowanie przejrzystości powinno doprowadzić do wygaśnięcia powiązań między państwem, a sektorem bankowym i stopniowego zanikania fragmentacji rynku finansowego. Ważnym elementem tej analizy jest weryfikacja możliwości przeprowadzenia skutecznej restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji wg nowych przepisów unii bankowej (Dyrektywa BRRD). Do instrumentów stosowanych w ramach II filaru unii bankowej zalicza się: instrument zbycia wyodrębnionej części przedsiębiorstwa, instrument instytucji pomostowej, instrument wydzielenia aktywów oraz instrument umorzenia lub konwersji długu. Podział kompetencji Jednolitej Rady ds.

Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji i krajowych organów - zasadniczo uwzględnia podział kompetencji nadzorczych między EBC, a krajowymi organami nadzoru w ramach jednolitego nadzoru ostrożnościowego. Decyzja w sprawie upadającego banku w większości przypadków rozpoczyna się od powiadamiania EBC, że bank nie przekazywał Radzie, Komisji i krajowym organom restrukturyzacji wymaganych informacji. Rada będzie następnie podejmować uchwałę, uwzględniając system właściwych narzędzi, przewidzianych w rozporządzeniu BRRD.

Rozdział 4 został poświęcony trzeciemu filarowi unii bankowej tj. jednolitemu systemowi gwarantowanych depozytów w UE. Jednym z głównych zadań tego filaru unii bankowej było odbudowanie zaufania depozytariuszy do systemu finansowego. Podstawowy dylemat podczas kształtowania systemu gwarantowania depozytów to wybór między gwarancjami domniemanymi (ang. *implicite*) oraz formalnymi (ang. *explicite*). Obecnie coraz więcej krajów wprowadza system *explicite*. Tendencja do instytucjonalizacji zasad gwarantowania depozytów jest popierana przez wielu ekspertów bankowości. Gwarancje domniemane w wielu przypadkach są natomiast rozwiązaniem przejściowym. Poprzedzają budowę systemu formalnego. W przypadku zaburzeń w sektorze finansowym, gwarancje *implicite* opierają się na zaufaniu systemu bankowego do rządu bądź banku centralnego – oczekując stosownej pomocy. W obliczu zagrożenia stabilności banku albo całego sektora, do akcji wchodzi inne przedsiębiorstwa sieci bezpieczeństwa finansowego kraju. Wówczas udzielają odpowiedniego wsparcia pojedynczym bankom bądź wdrażają rozwiązania mające ustabilizować cały sektor. W przypadku ogłoszenia upadłości i niewypłacalności banku, dają specjalną gwarancję dla jej deponentów i wypłacają zdeponowane środki do pewnej wysokości. Rozwiązanie takie rodzi poczucie ochrony dla wszystkich deponentów w sektorze. Jeśli rząd bądź bank centralny zapowiedzą interwencję w razie konieczności, zbytne poczucie bezpieczeństwa może pojawić się również wśród banków. W praktyce doprowadzało to do zaburzenia prawidłowego funkcjonowania rynku bankowego, gdyż uczestnicy systemu otrzymywali dwuznaczne bodźce. Bodźce w postaci ingerencji rządu lub banku centralnego mogą rodzić pokusy nadużycia u kierownictwa banków.

Ostatni kryzys finansowy ilustruje jeszcze raz, jak banki są narażone na ryzyko paniki i dramatycznych skutków zarządzania przez klientów wypłaty swoich depozytów. Jedynym skutecznym sposobem uchronienia sektora bankowego przed eskalacją paniki, jest zagwarantowanie posiadaczom kont bankowych, że ich oszczędności są bezpieczne i nie ma konieczności wycofywania ich w sytuacji złych informacji o kondycji konkretnego banku.

Jeżeli bank staje się niewypłacalny, krajowe systemy gwarancji depozytów są powołane do zwrotu oszczędności posiadaczy rachunków banku do pewnego poziomu gwarancji (100 tys. euro), co powinno istotnie zapobiegać zjawisku paniki na rynku bankowym.

Rozdział 5 zawiera następujące obszary badania. Przedstawia dwie konkurencyjne koalicje wokół unii bankowej, ich członków, ich interesy i ich wzajemne relacje. Dalej zostaje przypomniane, w jaki sposób i dlaczego utworzono unię bankową w sposób niekompletny: nadzór bankowy został zdelokalizowany poprzez przeniesienie go na poziom strefy euro (z pewnymi zastrzeżeniami); uchwała została zdelegalizowana tylko w ograniczonym stopniu, utrzymując element międzyrządowy, a także istotne obowiązki na poziomie krajowym. W dalszej części został podjęta próba wyjaśnienia, w jaki sposób i dlaczego niepełna unia bankowej wywołała pewne negatywne skutki, oprócz pierwotnie zamierzonych skutków. W szczególności nastąpiła ograniczona harmonizacja praktyk w zakresie postępowania naprawczego banków wśród państw członkowskich, a władze krajowe próbują radzić sobie z bankami cierpiącymi na straty "na swój własny sposób". Stworzyło to niespójną mozaikę - w całej unii bankowej. Ponadto, Unia Bankowa osłabiła zdolność władz krajowych do radzenia sobie z bankami znajdującymi się w trudnej sytuacji, bez wystarczającego wzmocnienia zdolności władz ponadpaństwowych w tym zakresie. Faktycznie unia bankowa wynika z szerokiego kompromisu na rzecz przeniesienia dotychczas suwerennych praw z poziomu krajowego na nowy zintegrowany poziom unijny. Naturalnie przeciwnie argumenty o charakterze narodowym w dalszym ciągu występują (co potwierdza np. wynik wyborów do PE w maju 2014 r. i w kolejnych latach wybory w krajach członkowskich). Natomiast wydaje się, że najważniejsze jest powracanie przy okazji takich pytań do początku integracji europejskiej.

Rozdział 6 zawiera analizę transformacji bankowości centralnej w Europie jaka nastąpiła po wdrożeniu unii bankowej. Kryzys doprowadził do rozwoju i wykorzystania niekonwencjonalnych instrumentów polityki na dużą skalę. Najważniejsze z nich to poluzowanie ilościowe, bezpośrednie zastrzyki płynności w systemie bankowości prywatnej, ujemne stopy procentowe i interwencje na rynku Forex. Zintensyfikował on za-równo badania praktyczne, jak i akademickie nad interakcjami między tradycyjną polityką pieniężną ukierunkowaną na stabilność cen a polityką pieniężną, finansową i regulacyjną mającymi na celu zachowanie stabilności systemu finansowego. W krajach bezpośrednio dotkniętych kryzysem (takich jak USA w obliczu kryzysu na rynku subprime lub EBC w obliczu kryzysu związanego z greckim długiem publicznym) jednostki certyfikujące miały dwie odrębne

funkcje. Im bardziej natychmiastową funkcją było szybkie wprowadzenie dużej ilości płynności, aby zapobiec całkowitemu ograniczeniu pośrednictwa finansowego. Jednak po przywróceniu pewnej stabilności finansowej dłuższą kwestią, przed którą stanęli politycy i reformatorzy w dotkniętych krajach, był sposób zreformowania regulacji zarówno wewnątrz, jak i na zewnątrz banków centralnych, tak aby zmniejszyć prawdopodobieństwo przyszłych kryzysów. Rozdział zawiera analizę niekonwencjonalnych instrumentów polityki pieniężnej, które pojawiły się w czasie kryzysu. Następnie omawia interakcje między poluzowaniem ilościowym (QE) a zerową dolną granicą stóp procentowych i dostarcza pewnych dowodów na temat równoważności między polityką normalnej stopy procentowej a QE. W szczególności zwrócono uwagę na konsekwencje względnej bierności polityk fiskalnych dla polityki pieniężnej podczas GFC jako skutecznego instrumentu przeciw deflacji. GFC spowodowała ciągły proces reform regulacyjnych, w których bankowość centralna odgrywa ważną rolę, szczególnie w obszarze regulacji makro-ostrożnościowych. W końcowej części rozdziału opisano, reformy regulacyjne w USA, strefie euro i Wielkiej Brytanii, ze szczególnym naciskiem na rosnącą rolę bankowości centralnej w obszarze makroostrożnościowym.

Rozdział ostatni stanowi próbę oceny skuteczności mechanizmów wchodzących w skład unii bankowej. Paneuropejski (lub EU28) tzw. Jednolity zbiór przepisów w bankowości - rozporządzenie w sprawie wymogów kapitałowych (CRR), dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych IV (CRDIV), dyrektywa w sprawie windykacji i restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji (BRRD) oraz przekształcona dyrektywa w sprawie systemów gwarancji depozytów - zapewnia ramy regulacyjne dla unii bankowej. Zachowanie krajowych uprawnień w bankowym zbiorze przepisów ma wpływ na unię bankową. Unia bankowa opiera się na potrzebie centralizacji odpowiedzialności, ale w dużej mierze opiera się na trzech filarach, które zostały zaprojektowane, aby harmonizować na poziomie UE28, i który pozostawił miejsce na elastyczność dostosowaną do specyfiki krajowej. Problemem pozostaje pytanie o możliwość tarcia między tymi dwoma podejściami. W dalszej części zostaje poddana wątpliwości skuteczność poszczególnych filarów unii bankowej. Konkretnie w oparciu o poszczególne filary została podjęta próba oceny ich skuteczności i faktycznej zdolności do realizacji celów, założonych przez ustawodawcę unijnego.

Postęp we wdrażaniu mechanizmów unii bankowej przebiega stopniowo, na drodze częściowych reform i technicznych poprawek i nie jest idealny. Ważne jest jednocześnie, aby nie zapominać, jaki wpływ na strefę euro miały regulacje finansowe od 2008 roku.

Restrukturyzacja regulacji ostrożnościowych i nadzór były daleko idące. Nastąpiło znaczące przesunięcie władzy z organów krajowych na ponadnarodowe (UE i strefa euro). Związki między bankami a państwami nie zostały zupełnie zerwane, ale z pewnością zostały znacznie osłabione. Od czasu podjęcia tematu dotyczącego polityki regulacyjnej przed kryzysem, który nie był wcześniej przedmiotem rozważań, opracowany system rozwiązywania problemów upadających banków. Obejmuje on szereg procedur i narzędzi i powinien znacznie zmniejszyć prawdopodobieństwo konieczności korzystania z publicznego finansowania. Powstaje mechanizm pozwalający na finansowanie procesów rozwiązywania problemów. Innowacyjne myślenie prawne nadal udoskonala podejście do planowania restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, w tym znacznie bogatsze zrozumienie wzajemnych powiązań między strukturą grup bankowych a wyborem strategii restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji. Bezpośrednim celem dla europejskiej unii bankowej jest pomoc w odwróceniu transgranicznego rozdrobnienia i promowanie integracji, co należy rozumieć jako sięgnięcie głębiej niż konwergencja cenowa i implikowanie prawdziwie jednolitego rynku z międzynarodowym przepływem kapitału, na którym zarówno przedsiębiorstwa, jak i konsumenci działają na zasadzie wzajemności, na poziomie ponadnarodowym. Rynki opierają się na zaufaniu. Europejska unia bankowa już zmienia postrzeganie stabilności strefy euro.

Monografia stanowi krytyczne podsumowanie pierwszych lat funkcjonowania unii bankowej. Na wstępie wyjaśniona została kwestia, dlaczego unia bankowa powstała w sposób niekompletny i asymetryczny. Co i dlaczego spowodowało te asymetrie? Uzasadnia się je oddziaływaniem na siebie dwóch czynników (rozd. 5 i 7 pracy), tj. polityki unijnej, rozumianej całościowo, oraz działań poszczególnych instytucji unijnych, kierujących się różnymi interesami. W pracy poruszono również kwestię podziału kompetencji (ich znaczenia, nakładania się i pozostawionych w nich luk) między instytucjami na różnych poziomach zarządzania w kontekście ponadnarodowej, międzyrządowej dynamiki unii bankowej.

Głównym celem pracy było przeanalizowanie istotnych problemów transformacji europejskiego sektora bankowego po wdrożeniu unii bankowej. Pogłębiona analiza porównawcza i pozostałe instrumenty metodyczne umożliwiły w pełni realizację założonego

celu badawczego. Należy jednak mieć na uwadze, że praca dotyczy obszaru, który podlega dynamicznej zmianie. Zmiany wynikają z różnorodnego zaawansowania implementacji unii bankowej przez kraje członkowskie (i bliskiej współpracy). Ponadto, nawarstwienie się niespodziewanych problemów zmusza instytucje UE do koncentracji na bieżących pilnych sprawach. Można wskazać wiele problemów – budzący się nacjonalizm, pozostający w opozycji do dalszej europejskiej integracji finansowej, czy nierozwiązany spór wokół „uchodźców”. Zasadniczym rezultatem pracy jest udzielenie odpowiedzi na pytania problemowe, sformułowane w jej pierwszej części. Pierwsze z tych pytań dotyczyło ustalenia, czy unia bankowa została przyjęta i wdrożona w całości. Następnie, w jakim stopniu nowe mechanizmy unii bankowej przekształciły europejski system bankowy i faktycznie poprawiają zarządzanie kryzysowe w strefie euro, oraz jak nowe instytucje przechodzą testy przywódcze w zakresie uzyskanych kompetencji.

W dalszej kolejności podjęto kwestię, czy unia bankowa odwróci defragmentację europejskiego krajobrazu bankowego i finansowego, a także czy doprowadzi do stworzenia bardziej odpornego i zrównoważonego europejskiego krajobrazu finansowego, w którym będzie więcej integracji transgranicznej bankowości i więcej funduszy pozabankowych. Odpowiedź nie jest jednoznaczna. Fragmentacja rynku wykazywała tendencję słabnącą w kontekście ostatnich wydarzeń w Europie, obecnie zaś można zaobserwować stagnację, czy wręcz pogłębianie się tego zjawiska. Tendencja do fragmentacji finansowej została powstrzymana przez pozytywny efekt zarażania od połowy 2012 r., ale nie została do tej pory całkowicie odwrócona. Problem pozostaje aktualny. Szczególny niepokój budzi brak dostatecznej jasności co do ustaleń dotyczących restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków w odniesieniu do państw „bliskiej współpracy”. Jak wcześniej wspomniano, SRM jest bardziej „pogmatwanym” mechanizmem prawnym niż SSM, ze złożonym i wciąż nieprzetestowanym zestawem ustaleń krajowych i europejskich. Przede wszystkim należy przetestować prawną solidność zarówno rozporządzenia w sprawie SRM, jak i umowy międzyrządowej w sprawie SRF.

Pod znakiem zapytania stoi także siła instytucjonalna SRB w przyszłości. Możliwe, że SRB przekształci się w silną i autonomiczną instytucję, nieco zbliżoną do amerykańskiej Federalnej Korporacji Ubezpieczeń Depozytów, z rzeczywistą władzą nad krajowymi agencjami ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji. Może to jednak stać się jedynie w ramach forum koordynacji międzyinstytucjonalnej, z wartością dodaną w zakresie technicznej wiedzy fachowej, ale ograniczone, jeśli ma mieć jakąkolwiek moc decyzyjną – podobnie jak

w przypadku Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego. Będzie to zależało od jej przywództwa i wsparcia politycznego ze strony państw członkowskich, ale także od pierwszych przypadków słabych banków, na których testowana będzie skuteczność nowych narzędzi. Kryzysy bankowe są często destrukcyjne, obciążone politycznymi wydarzeniami i dlatego nie jest oczywiste, czy obecne unijne ramy prawne w zakresie ich rozwiązywania są wystarczająco solidne i wiążące. Szczególnie ważne jest, aby unikać spadku zaufania, który zaobserwowano w okresie od września do października 2008 r. w wymiarze międzynarodowym.

Konflikt interesów na linii bank–państwo nadal istnieje, w związku z czym decydenci będą musieli podjąć działania niwelujące skutki tego konfliktu. Przede wszystkim EBC musi nadal zapewniać sprawne przydzielanie kapitału i płynności dużym bankom w obszarze unii bankowej i tym samym położyć kres geograficznym podziałom, do czego został upoważniony przez krajowe organy nadzoru w ostatnich latach. EBC musi lobbować za zniesieniem wszelkich przepisów krajowych, które uniemożliwiają tę zmianę.

W kontekście unii bankowej nie oczekuje się już, banki będą ratowane przez podatników, choć rozwiązanie takie nie zostało całkowicie wyeliminowane. Zasady obowiązujące w odniesieniu do pomocy państwa, przewidują umorzenie nowszych wierzytelności, ale nie starszych, nie mówiąc już o deponentach. Pomimo wszystkich twierdzeń, że pieniądze podatników nie będą już wykorzystywane do rozwiązywania kryzysów finansowych, wielu uczestników rynku uważa, że niektóre formy wsparcia publicznego będą stosowane, chociażby w scenariuszach kryzysowych mających wpływ na duże banki.

W pracy przeprowadzono także analizę kosztów wdrożenia unii bankowej w kontekście zasady proporcjonalności. Ważnym wnioskiem wynikającym z analizy jest to, że zasada ta nie została w wystarczającym stopniu uwzględniona w odniesieniu do regulacji zarządzania ryzykiem, regulacji funkcji zgodności, przeciwdziałania oszustwom pieniężnym i zwalczania finansowania terroryzmu, a także przepisów dotyczących polityki bezpieczeństwa informacji. Małe banki spółdzielcze, jeśli chcą pozostać niezależne, powinny maksymalnie wykorzystać potencjał wydajności. Większa współpraca, zwłaszcza outsourcing, może być prawdziwą szansą na osiągnięcie zjawiska ekonomii skali. Może się to jednak okazać niewystarczające, aby opłacalnie zarządzać małym bankiem, w związku z przyszłymi problemami dochodowymi spowodowanymi przez niską stopę procentową. W odniesieniu do działań poza obszarem zgodności staje się jasne, że koncepcja równych szans jest niewystarczająca.

Ponadto w końcowych wnioskach monografii, zostaje podkreślone, że program legislacyjny

pozostaje niedokończony, rozporządzenie w zakresie harmonizacji kapitału nadal niekompletne, porozumienie Bazylea III jest w niedoskonały sposób transponowane, istnieją różne krajowe systemy upadłości banków oraz rozbieżne ramy rachunkowości i audytu. Tęsknota za starym układem i związane z nią nacjonalizmy bankowe będą się utrzymywać zapewne przez długi czas, co potwierdzają publiczne wypowiedzi decydentów. Należy podkreślić, że unia bankowa bez unii fiskalnej jest z natury niekompletna i potencjalnie niestabilna Unia monetarna połączona z unią bankową jest bardziej odporna, ale nadal może być niewystarczająco elastycznym rozwiązaniem w konfrontacji z przyszłymi wyzwaniami. Zależność państwo-bank, czyli „błędne koło”, pozostanie problemem tak długo, jak długo brak będzie spójnych ram fiskalnych na poziomie europejskim.

Unia bankowa nawet w obecnym, niepełnym kształcie nie może zostać na trwale przyjęta, a jej kontynuowanie będzie wymagać determinacji ze strony kilku kluczowych graczy. Nowe instytucje unii bankowej, w tym SSM i SRB, będą musiały działać wzorcowo pod względem skuteczności, uczciwości, przejrzystości i odpowiedzialności, nie wspominając o technicznych kompetencjach. Będą także musiały umiejętnie pokonywać ograniczenia polityczne, unikając naruszania podstawowych zasad prowadzonej przez nie polityki. Zakładano, że w ramach unii bankowej opracowane zostaną nowe zintegrowane ramy prawne sektora bankowego UE. Wyniki przeprowadzonych badań wykazują stagnację, a nawet dają symptomy regresu w transformacji europejskiego systemu bankowego i finansowego. Doraźne problemy instytucji unijnych i bieżące sprawy krajowe okazują się na tyle istotne, że determinują wolę i działania europejskich i krajowych organów.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo badawczych po obronie doktoratu

W dotychczasowej pracy naukowej koncentrowałem się na badaniach w zakresie prawa bankowego i administracyjnego, ze szczególnym uwzględnieniem prawnych aspektów bezpieczeństwa banku oraz badaniem bezpieczeństwa europejskiego systemu bankowego. Do szczególnego osiągnięcia naukowego zaliczam samodzielną monografię na temat: *Zintegrowany sektor bankowy Unii Europejskiej. Studium prawno-finansowe*. Monografia ukazała się nakładem wydawnictwa VIZJA PRESS & IT we wrześniu 2015 (ISBN 978-83-62855-50-6, ss. 302). Praca stanowiła wynik badań genezy unii bankowej i ram prawnych tworzących unię bankową. Kolejną ważną pozycją jest samodzielna monografia na temat:

„*The economic security of the State and the banking union*” wydana nakładem wydawnictwa Lambert Academic Publishing 2015. Monografia stanowi wynik badań związków i zależności jakie występują pomiędzy filarami unii bankowej a bezpieczeństwem ekonomicznym kraju. Z perspektywy Polski poważne znaczenie ma fakt, iż unia bankowa to głównie pomysł na umocnienie strefy euro oraz walka z jej potencjalnym rozpadem. Ograniczenie unii bankowej do krajów strefy euro daje Polsce ryzyko pozostawania poza najważniejszym nurtem integracji UE. Kryzys uzmysłowił również, iż nie jest sensowna ucieczka od koncepcji J.M. Keynesa, który był zwolennikiem znacznej obecności kraju w gospodarce. Neoliberalna koncepcja gospodarki nie sprawdziła się, wskazując, iż niewidzialna ręka rynku nie dała sobie rady z globalnym kryzysem, dlatego wymagane jest ręczne sterowanie poprzez rządy krajów. Ludzie funkcjonujący w społeczeństwie kapitalistycznym nie mają świadomości, jak wielu regulacji oraz instytucji potrzeba, żeby kapitalizm odpowiednio funkcjonował. Nadeszła zatem pora, żeby zerwać z mitem samoregulującego się rynku, w odmiennym wypadku gospodarki będą wywoływać coraz bardziej poważne kryzysy.

Z bezpieczeństwem ekonomicznym ściśle wiążą się bieżące problemy rynków finansowych, co przyczynia się do tego, że określone wstrząsy jednego sektora, mogły przenikać na zasadzie domina do drugiego sektora gospodarki narodowej czy unijnej. Konieczne było rozdzielenie tych zależności, a jednocześnie stworzenie nowych (skutecznych) systemów dla usamodzielnionego sektora bankowego. Rozdziały przedmiotowej monografii kolejno omawiają: teoretyczne aspekty bezpieczeństwa, identyfikują zagrożenia bezpieczeństwa ekonomicznego państwa, analizują genezę i przyczyny globalnych kryzysów, finansowy wymiar bezpieczeństwa ekonomicznego państwa, rozwój integracji bankowej w UE, dotychczasową pomoc publiczną dla rynków finansowych oraz stress-testy jako pierwszy dowód autonomii finansowej banków i konsekwencje tego dla bezpieczeństwa ekonomicznego państwa.

Dalszy ciąg publikacji dotyczący unii bankowej

Jestem współautorem i głównym koordynatorem naukowym cyklicznego dzieła zbiorowego: „*Polska a unia bankowa*” rok wydania 2015, 2016. Celem tej monografii było zaciekawienie i zaangażowanie się przedstawicieli różnych dziedzin nauki. Stąd niniejsza monografia jest wyrazem pogłębionych zainteresowań autorów poszczególnych rozdziałów. Warto zauważyć, iż autorami poszczególnych rozdziałów są osoby powiązane z praktyką bankową i obsługą prawną. Jednakże tematyka unii bankowej stała się również przedmiotem zainteresowań reprezentantów powiązanych dziedzin nauki. Stąd ważny udział konstytucjonalisty czy specjalistów z zakresu bezpieczeństwa. To pokazuje

interdyscyplinarność problematyki unii bankowej i rangi tej dyskusji dla Polski. Celem mojego rozdziału, co roku jest odpowiedni zakres tematyczny stanowiący najaktualniejszy stan funkcjonowania unii bankowej.

Następnie warto wskazać szereg artykułów wygłoszonych na konferencjach i opublikowanych. W ramach III Międzynarodowa Konferencja Europa-Azja "Społeczno-ekonomiczne relacje" 28 października 2014, przygotowałem i wygłosiłem referat: *The legal aspects of the European financial stabilization mechanism*. Pełen tekst artykułu został opublikowany [w:] Socio-economic relation between Europe and Asia, Wydawnictwo WSGE 2014.

W kontekście polskich przygotowań do transpozycji filarów unii bankowej do polskiego prawa bankowego, przygotowałem i wygłosiłem na Konferencji WSGE oraz Wyższej szkoły Policji w Szczytnie i Uniwersytetu Warszawskiego, 20 października 2014, referat *Transpozycja przepisów dyrektywy CRD IV i rozporządzenia CRR do polskiego prawa bankowego i niektórych ustaw*. Zaakceptowane oczekuje na druk.

Kontynuując problematykę unii bankowej brałem udział w 15 Międzynarodowej Konferencji "Contemporary problems with the implementation of collective human rights" Organizatorzy: WSGE, WSiFiZ, University of Bari, University of Valencia, University of Rzeszów, 1-2 czerwca 2015. Pełen tekst artykułu: *The human right to the safe deposit-credit institutions*, został opublikowany [w:] Collective human rights in the first half of the 21st century. Wydawnictwo WSGE 2015.

Jestem również autorem artykułu ukazującego rolę unii bankowej w całym systemie bezpieczeństwa ekonomicznego UE: *Banking union as one of the guarantors of economic security in the EU*, który został opublikowany w Journal of Modern Science nr 1/24/2015. Natomiast w publikacji (artykule) *Nadzór ostrożnościowy nad instytucjami finansowymi w unii bankowej*, Zeszyty Naukowe Wydziału Bezpieczeństwa Narodowego AON w Warszawie, Kwartalnik nr 4 (4) 2014, dokonałem fundamentalnej analizy I filaru unii bankowej czyli nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami finansowymi.

Publikacje dotyczące polskiego członkostwa w unii walutowej

Tematyka unii walutowej jest ściśle powiązana z unią bankową. Oba obszary pozostają w przypadku Polski kwestią pierwszorzędną a mimo to przez opinię publiczną niedocenianą. Polska należąc do unii walutowej, automatycznie byłaby członkiem unii bankowej a zarazem znajdowałaby się w grupie państw o najwyższej prędkości rozwoju. Pierwszym artykułem z obszaru tej tematyki był artykuł: *Aspekty prawno-administracyjne mapy drogowej do euro przyjętej przez rząd RP w dniu 28 października 2008r.* Artykuł został opublikowany w

monografii „Prawne aspekty działania administracji publicznej. Warszawa 2010. Chciałbym również wskazać artykuł: *Niezależność NBP a 5 letnia obecność Polski w UE*, Zeszyty naukowe Nr 1 z 2010 Problemy prawa i administracji pod red. prof. Andrzeja Kojdera, Wawa 2010.

Szczególny wyraz moich poglądów i przemyśleń w kwestii członkostwa w unii walutowej zawarłem w artykule: *The role of the contemporary higher education in the implementation of the euro in Poland*, Journal of Modern Science nr 2/25/2015. Upływ lat i konkretne doświadczenia wskazują na obiektywną niemoc istniejącą w Polsce odnośnie dalszej integracji europejskiej. Waluta euro staje się w Polsce przedmiotem politycznych absurdalnych dyskusji, które trwale zniechęcają obywateli do tej waluty. W kontekście zobowiązania Polski do wejścia do strefy euro, należy zauważyć, że uczelnie wyższe pozostają jednym z ostatnich pragmatycznych ośrodków informacyjnych w tym zakresie.

Publikacje dotyczące otoczenia gospodarczego w którym funkcjonują banki

Ważną propozycją w tym zakresie jest publikacja: *Prawno-administracyjne uwarunkowania rozwoju konkurencyjności przedsiębiorstw*, [w:] Funkcjonowanie administracji publicznej – historia i stan obecny. Kolejny artykuł: *Oczekiwania obywateli i zagrożenia perspektywy stabilnego kierowania krajem w dobie kryzysu*, został wygłoszony na Konferencji w Wyższej Szkole Gospodarki Euroregionalnej: pt „Bezpieczeństwo w dobie kryzysu”, 5 listopada 2013. Następnie został opublikowany w monografii „Bezpieczeństwo społeczne w XXI wieku w ujęciu socjologicznym, pedagogicznym, prawnym i nauk o zarządzaniu” Józefów 2013.

Następna publikacja: *Security of information in the Polish bank trading* [w:] Consumer Protection - selected issues of the information safety, Józefów 2014. Referat z tej tematyki wygłosiłem na Konferencji w Wyższej Szkole Gospodarki Euroregionalnej pn: III Międzynarodowa Konferencja Naukowa z cyklu Innow@cja – Administracja, w 2014 roku tematem przewodnim konferencji było: „Bezpieczeństwo informacji - wyzwania dla gospodarki i administracji”, 5 września 2014. Mając na uwadze, że bank jest instytucją zaufania publicznego, trzeba podkreślić, że zachowanie najwyższego poziomu bezpieczeństwa informacji w jego obszarze jest sprawą rzutującą na obszary bezpieczeństwa wykraczające poza obręb samego banku. Bezpieczeństwo informacji o osobie, za które w części odpowiada sama osoba, przenosi się na bardzo rozbudowane środowisko usług bankowych. W szczególności globalnego używania dowodów tożsamości, bankowości elektronicznej i kart płatniczych. Dane kryminalne wskazują silny wzrost przestępczości w

tym środowisku informacji, co wymusza konieczność zwiększenia bezpieczeństwa informacji w obrocie bankowym.

Kolejną ważną publikacją jest: *Legal and financial determinant of the economic war in the twenty first century*, [w:] Human Rights Between War and Peace, Wydawnictwo Wydziału Prawa I Administracji UWM 2014. Głównym celem artykułu była identyfikacja uwarunkowań prawno-finansowych wojny gospodarczej i ich analiza. W tym kontekście jawią się także pytania o przyszłość Polski w różnych wariantach. Czy w dobie globalizacji Polska posiada inną realną alternatywę gospodarczą? Czy może powrót do „polonizowania” banków i nowej nacjonalizacji przemysłu jest drogą do sukcesu? Jakie wówczas byłyby konsekwencje, zyski i straty, a przede wszystkim jaki byłby realny obraz Polski po zastosowaniu populistycznych koncepcji? Uważam że kontynuując współpracę z UE doprowadzi się do najwyższego poziomu bezpieczeństwa ekonomicznego. Okazuje się, że nie jest to fikcja. W tym obszarze konieczne jest nieustanne działanie. Działanie na gruncie legislacji, monitorowania i pobudzania gospodarki, diagnozowania i zapobiegania. Korzystanie z najlepszych rozwiązań prawno-finansowych w celu obrony przed instrumentami wojny ekonomicznej z jednoczesnym dbaniem o zrozumienie i akceptację społeczeństwa. Wojna ekonomiczna niejednokrotnie udowodniła, że jest zjawiskiem niezwykle elastycznym i dynamicznym. Jakakolwiek kategoryzacja staje się szybko nieaktualna. Proponuje budowę nowego frontu narodowego na rzecz przygotowania „Nowej Strategii Integracji Europejskiej Polski pod kątem unii walutowej”. Wojna ekonomiczna stała się podstawowym orężem zmagania w Europie i na świecie w XXI wieku.

Ważną publikacją był artykuł pt.: *Wybrane aspekty kryzysów finansowych* [w:] Sitek P., Karpiuk M., Sawicka M. (red.) Prawo bezpieczeństwa finansowego, Warszawa 2016 oraz udział redakcji naukowej.

Ponadto warto wskazać wynik prowadzonych badań nad sektorem USA i RFN, opublikowany w artykule pt.: *Stabilność sektora bankowego w Stanach Zjednoczonych Ameryki i Republice Federalnej Niemiec* [w:] Wyzwania i szanse dla polskiego sektora bankowego, Warszawa 2016.

Przykłady innych zainteresowań tematycznych

Z uwagi na własne zainteresowanie i możliwość brania udziału w cyklicznych konferencjach podejmuję również inne tematy. Przykładem może być artykuł: *Aspekty prawne struktury rodziny a ambiwalentność koncepcji partnerstwa w stosunkach rodzicielskich z dziećmi*, Journal of Modern Science nr 1/20/2014. Czy publikacja związana z pobytem naukowym na Uniwersytecie w Alba Iulia i uczestnictwem w Konferencji: Law and its challenges, 16-17

september 2013. Tytuł: *The idea of the local government's the autonomy and financial independence*, ANNALES UNIVERSITATIS APULENSIS, SERIES JURISPRUDENTIA 17/2014, EDITURA AETERNITAS ALBA IULIA.

Można także wskazać publikacje związane z ważnymi wydarzeniami w naszej części Europy: *The human and civil rights in Ukraine*, [w:] Europe of Founding Fathers: Investment in common future Supplement, Wydawnictwo Wydziału Prawa I Administracji UWM 2014.

Udział w międzynarodowych lub krajowych konferencjach naukowych lub udział w komitetach organizacyjnych tych konferencji

Uczestniczyłem czynnie w 24 konferencjach, szczegółowo wymienionych w załączniku. Z czego 10 to konferencje międzynarodowe a 14 to konferencje krajowe. Na podkreślenie zasługują dwa powiązane obszary tematyczne, które są realizowane w cyklicznych konferencjach, której jestem pomysłodawcą i organizatorem razem z Wyższą Szkołą Finansów i Zarządzania w Warszawie. Pierwszy cykl tematyczny dotyczy „Polski i unii bankowej” a drugi „Problematyki polskiego pieniądza”. W przypadku obu konferencji jestem Przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego i Członkiem Komitetu Naukowego. Z każdej zrealizowanej konferencji jest wydawana praca zbiorowa, której jestem redaktorem naukowym.

Na zakończenie pragnę dodać, że odbyłem kilka staży zagranicznych, w ramach których prowadziłem badania nad miejscowym sektorem bankowym. Ponadto prowadziłem wykłady z tematyki unii bankowej ze studentami w języku angielskim. Od 2014 roku jestem członkiem kilku Rad Naukowych w Zeszytach Naukowych w kraju i za granicą. Ponadto od 20 lat prowadziłem i prowadzę, różne formy zajęć dydaktycznych od wykładów, konwersatoriów, ćwiczeń, po przedmioty monograficzne mieszczące się w przedmiocie moich zainteresowań naukowych. Wśród pełnionych wielu funkcji należy wskazać funkcje: promotora, recenzenta, opiekuna grupy, członka organów spółki akcyjnej i eksperta. Otrzymałem kilkakrotnie nagrody rektorskie za publikacje naukowe a w 2017 zostałem odznaczony Medalem Srebrnym przez Prezydenta RP.

